

Vergaderjaar 1998–1999

26 200

Nota over de toestand van 's Rijks Financiën

Nr. 38

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 1999

Als gevolg van het toepassen van de nieuwste internationale richtlijnen, heeft een revisie plaatsgevonden van de Nationale Rekeningen van de Europese lidstaten. Deze revisie van de Nationale Rekeningen volgt uit de implementatie van de nieuwste internationale richtlijnen zoals vastgelegd in het Europese systeem van Nationale en Regionale rekeningen 1995 (ESR 1995).

Op uw verzoek zal ik ingaan op de achtergronden en gevolgen van deze revisie. Meer gedetailleerde informatie over de wijzigingen treft u aan in de bijgevoegde notitie van het CPB en het CBS: «de effecten van de revisie van de Nationale Rekeningen op budgettaire kengetallen»¹.

Het doel van de revisie, die in Europees verband heeft plaatsgevonden, is het moderniseren en het beter vergelijkbaar maken van de economische statistieken van de lidstaten van de Europese Unie. Tegelijkertijd heeft het CBS de revisie aangegrepen om nieuwe statistische inzichten en technieken te implementeren.

Deze aanpassingen tezamen hebben voor Nederland tot gevolg dat enkele macro-economische en budgettaire variabelen zijn gewijzigd. Zo komt het Bruto Binnenlands Product (BBP) van Nederland in 1998 circa 4% hoger uit (32 miljard). De voornaamste oorzaak van deze opwaartse bijstelling schuilt hem in het feit dat voortaan wordt afgeschreven op publieke infrastructuur (wegen- en spoorwegennet, vaarwegen e.d.) en eveneens op software. Omdat het BBP een bruto-grootheid is waarin afschrijvingen worden meegenomen, leidt deze wijziging tot een verhoging van het BBP. Een andere ingrijpende wijziging heeft betrekking op de wijze waarop belasting- en premienabetalingen worden toebedeeld aan jaren. Deze nabetalingen worden in de nieuwe systematiek toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, en niet meer aan het jaar waarin de nabetaling plaatsvindt.

De herziening van het BBP heeft gevolgen voor de EMU-schuldquote. Als gevolg van het noemereffect komt de EMU-schuldquote ca. 2%-punt BBP lager uit; dit effect is structureel van aard. Daarnaast is de herziening ook

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

van invloed op het tekort in de jaren 1995 tot en met 1998, voornamelijk als gevolg van de wijzigingen in de nabetalingen. (1995: +0,2%, 1996: -0,5%, 1997: +0,3%, 1998: -0,2%).

Bij de revisie dient bedacht te worden dat aan de nieuwe BBP-cijfers geen veranderingen in de economie ten grondslag liggen; het betreft slechts een wijziging van de afspraken over de wijze waarop de omvang van het BBP wordt vastgesteld. Het Netto Nationaal Product (waarin afschrijvingen geen rol spelen) blijft vrijwel ongewijzigd. De Nederlandse welvaart is niet toegenomen als gevolg van de revisie, en ook de overheidsinkomsten blijven ongewijzigd. Een aantal overheidsuitgaven is echter gerelateerd aan de omvang van het BBP. Dit betreft de uitgaven aan de Homogene Groep Internationale Samenwerking en de EU-afdrachten (het vierde eigen middel). Bij de EU-afdrachten dient onderscheid te worden aangebracht tussen de gevolgen van de implementatie van het ESR 1995 en de overige aanpassingen van het CBS. Voor zover de stijging van het BBP samenhangt met de implementatie van nieuwe statistische technieken door het CBS, werkt deze door in de afdrachten aan de EU. Dit effect is echter zeer gering. Het effect van de implementatie van het ESR 1995 heeft pas gevolgen bij het in werking treden van een nieuw eigen-middelenbesluit, dat volgens planning zal ingaan op 1 januari 2002. Tot die tijd heeft de revisie dus nauwelijks invloed op de omvang van de EU-afdrachten. Het effect van de ESR 1995-mutatie van het BBP op de EU-afdrachten is mede afhankelijk van de mutaties van de BBP's van de andere lidstaten. Deze stijgingen zijn nog maar ten dele bekend.

Over de mogelijke gevolgen van de aanpassing van het BBP voor HGIS zal de Kamer in de Miljoenennota 2000 nader worden geïnformeerd. Dan zal ook inzicht worden geboden in de mogelijke gevolgen van de herziening voor de omvang van het EMU-tekort 1999 en latere jaren.

De Minister van Financiën,
G. Zalm